

MRAČNI TURIZAM KAO EKSTREMNA VRSTA TURIZMA (2. dio): Opasnost glavni mamac za dolazak u Černobil

Share Tweetaj Podijeli

☰ Kategorija: [Društvo](#)

⌚ Objavljeno: Petak, 06 Kolovoz 2021 09:33

✍ Piše: [Lana Bunjevac](#) (foto: Profimedia)

Primjeri mračnog turizma su brojni: od povijesnih lokaliteta na kojima su se vodile bitke Drugog svjetskog rata, preko bunkera i napuštenih vojnih objekata, pa sve do mjesta na kojima se dogodila neka prirodna ili ljudska katastrofa. Od konkretnih destinacija nabrojat ćemo samo neke: **Ground Zero** u New Yorku, šuma **Aokigahara** u Japanu, poznata i kao šuma samoubojica, **Polja smrti u Kambodži**, ture koje posjetitelje vode na mjesta zločina **Charlesa Mansona**... popis je dugačak. Ruševine **Pompeja** jedna su od najstarijih destinacija mračnog turizma, dok je jedna od najnovijih atrakcija olupina broda **Costa Concordia**, uništenog u najpoznatijoj pomorskoj nesreći nakon **Titanika**. Dobar primjer edukacijskog mračnog turizma je **Muzej okupacije u Tallinnu**: nije tako djelovao na prvu, ali na kraju se pokazao genijalnim interaktivnim iskustvom o razdobljima povijesti koje bi većina Estonaca najradije zaboravila. Zatim su tu i groblja, koja osim komemorativnog imaju i povjesni, kulturni i umjetnički značaj, te mjesta genocida, poput koncentracijskog logora **Auschwitz-Birkenau**, simbola holokausta iz Drugog svjetskog rata, a danas jedne od najmasovnije posjećenih mračnih destinacija na svijetu.

Na najmračnijoj strani spektra nalaze se zone aktivnih ratnih sukoba kao što su **Afganistan, Irak i Sirija**, koje također privlače pojedine posjetitelje, ali postavljaju i pitanje gdje je granica na kojoj turizam prelazi u vojerstvo? Za neke to je tzv. slum turizam, odnosno posjete favelama i sirotinjskim četvrtima, kao i turizam katastrofe, što bi uključivalo odlazak na mjesta recentnih nesreća. Kao zlatno pravilo vrijedi: što se događaj odigrao dalje u prošlosti, to je manje vjerojatno da će posjet takvom mjestu uključivati neku vrstu trivijalizacije ili spektakla.

No, ne nužno. Prema časopisu **Forbes**, **Černobil** je jedno od deset najzanimljivijih mjesta na svijetu, a černobilska katastrofa, iako jedna od najgorih u povijesti čovječanstva i podnesenim žrtvama, stvorila je, paradoksalno, jednu od najvećih "atrakcija" mračnog turizma koju danas nesmiljeno koriste i Instagrameri, YouTuberi, influenceri i ostali -eri u borbi za preglede i lajkove. Iako je ispočetka posjet **Černobilu** bio zabranjen, od 2011. godine krenule su prve organizirane ture, koja su zainteresiranim turistima po cijeni od 100 do 150 dolara nudile pristup zoni isključenja koja je još i danas u velikoj mjeri ozračena. Više od 30 godina nakon eksplozije nuklearnog reaktora, s Geigerovim brojačem u ruksaku možete ući u zonu i sa sigurne udaljenosti pogledati nuklearnu elektranu. U grupnom obilasku s vodičem također se može posjetiti i tri kilometra udaljen **Pripiyat**. Nekada dom radnika nuklearne elektrane i njihovih obitelji, a danas grad duhova, slavu je stekao zbog svoje sudbine: dan nakon nuklearne katastrofe 49 tisuća stanovnika moralо je biti evakuirano u najkraćem mogućem roku jer je izloženost zračenju bila oko 600 tisuća puta veća od dozvoljene. Većina osobnih stvari ostavljena je u žurbi, te danas poput kakve apokaliptične slike završavaju na fotografijama i u postovima turista namjernika: plišani medvjedići, ostaci školske ploče, prazni neboderi iz kojih raste drveće, nekadašnji bazen, kino, vatrogasna postaja, napušteni zabavni park s **Ferrisovim kotačem**... Posljednjih godina procvat turizma u **Černobilu** značajno je pridonijela i HBO-ova mini-serija, kao i novozelandski dokumentarni serijal **"Dark Tourist"** koji se prikazuje na **Netflixu**. Promatrano sa strane ponude, jedan od razloga povećanja broja tura i agencija svakako su i ekonomске potrebe lokalne zajednice, za koju je ova vrsta turizma lukrativan izvor prihoda.

Sigitas Urbonavičius, profesor na **Odsjeku za marketing**

Sveučilišta u Vilniusu, proveo je istraživanje među mlađim turistima, onima koji su rođeni nakon 1986. i koji žive na udaljenosti 500-700 km te stoga posebno dobro razumiju cijelu priču oko **Černobila**.

- **Černobil** je vrlo poseban slučaj među mračnim turističkim destinacijama, prije svega zbog potencijalne opasnosti za posjetitelje. Unatoč činjenici da je tamo izvršeno masovno čišćenje i da je prošlo više od tri desetljeća, mjesto i okolna područja kontinuirano predstavljaju veliku opasnost zbog preostale razine zračenja.

HBO-ova serija dodatno je povećala zanimanje za Černobil

srednjoškolskih dana kada smo se kroz satove povijesti upoznali sa općenitim zbivanjima tog vremena kao i s utjecajem koji je taj događaj imao na cijelu Europu i svijet. Strah od radijacije svakako je bio prisutan, međutim od trenutka kad sam kupila avionske karte do samog putovanja trudila sam se dodatno educirati i informirati o potencijalnim štetnim posljedicama putovanja kojih zapravo i nema ukoliko posjetitelji poštaju određena pravila ponašanja unutar zone isključenja (radijus od 30 km od same elektrane). Pravila su prilično jasna te ih se nekoliko puta ponavlja prilikom dolaska u zonu - od toga da se držimo označenog puta, preko obvezе nošenja zatvorene obuće, do apsolutne zabrane diranja predmeta i stvari unutar zone. Također, prije i nakon posjeta zoni svaki posjetitelj prolazi mjerjenje osobne količine primljene radijacije. Naš vodič inače je profesionalni turistički vodič specijaliziran za takve ture i kad nam je spomenuo da u zoni provodi u prosjeku 300 dana godišnje, strah od radijacije ipak se primirio - priča **Nina**.

No, iako se u černobilsku zonu ne možeći u vlastitoj organizaciji već isključivo putem jedne od agencija koje organiziraju ture, s obzirom da u zoni nije nadziran baš svaki punkt, u nju je moguće ući i mimo službenih puteva, a ilegalne ture potpuno neskriveno oglašavaju se i na Instagramu, no mi ih ovdje iz razumljivih razloga nećemo reklamirati.

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

Prisutnost ljudi unutar zone isključenja dozvoljena je samo na određenim mjestima i to vrlo ograničeno vrijeme. Ipak, broj turista koji posjećuju zonu povećava se svake godine - ističe **Urbonavičius**, koji je došao i do zaključka da su ženske turistkinje vođene motivacijom za istraživanjem i bijegom, dok je kod muških turista prvenstveno riječ o egu i prestižu.

A što o posjetu **Černobilu** kažu turisti iz Hrvatske? **Nina Vrdoljak** ovaj ukrajinski grad posjetila je u siječnju 2020. godine i smatra da turističke destinacije ne moraju uvijek biti lijepi i blještave da bi fascinirale, ali i naučile te novim stvarima:

- Primarna motivacija za odlazak u **Černobil** datira još iz srednjoškolskih dana kada smo se kroz satove povijesti upoznali sa općenitim zbivanjima tog vremena kao i s utjecajem koji je taj događaj imao na cijelu Europu i svijet. Strah od radijacije svakako je bio prisutan, međutim od trenutka kad sam kupila avionske karte do samog putovanja trudila sam se dodatno educirati i informirati o potencijalnim štetnim posljedicama putovanja kojih zapravo i nema ukoliko posjetitelji poštaju određena pravila ponašanja unutar zone isključenja (radijus od 30 km od same elektrane). Pravila su prilično jasna te ih se nekoliko puta ponavlja prilikom dolaska u zonu - od toga da se držimo označenog puta, preko obvezе nošenja zatvorene obuće, do apsolutne zabrane diranja predmeta i stvari unutar zone. Također, prije i nakon posjeta zoni svaki posjetitelj prolazi mjerjenje osobne količine primljene radijacije. Naš vodič inače je profesionalni turistički vodič specijaliziran za takve ture i kad nam je spomenuo da u zoni provodi u prosjeku 300 dana godišnje, strah od radijacije ipak se primirio - priča **Nina**.

loading